

Наше Лемко

РІК III.

Ч. 1 (49)

Львів, 1-го січня 1936

Виходить двічі в місяць

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90

NASZ LEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 вол., Піврічно 1⁸⁰ вол., Четвертично 1— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1^{1/2} ам. дол. або рівновартість.

Христос Родився: Славіте!

На небі перші майоріють зорі
І ніч на землю кида срібні сіти.
Чарівні линуть, херувимські хори:
«Христос родивсь, Славіте!»
Велика радість на цілому світі.

Лиш тільки сумом віє в цій хатині.
Застигла на столі святая страва.
І свічка примліває вже на скрині.
В старця печаль діймава,
Вона втирає очі в край рукава.

Чогож це батько скамянів в одчаї,
Чого невістка вмилася сльозами,
І де подівся той, куди блукає,
Що давніми літами
В Свят-вечір хату звеселяв піснями?

Чи кострубата, незавидна доля
Його загнала ген за океани,
Веліла кинуть рідну стріху й поля,
Іти в краї незнані
З надією, що може поталанить?

Чи одчайдушні пориви юнацькі
Казала стати в стрілецькі лави,
Щоби спочити у могилі братській
І дождити заграви
Нових світанків майбутньої слави?

На кобальтовім небі злоті зорі...
Земля вгорнулася в неводи сині.
Не чути в хаті многотонних хорів.
На невисокі стіни
Лягають довгі, примхуваті тіні.

На порозі третього року.

Слово до наших Читачів.

За нами два роки культурної праці. Вони минули скоро й незаметно, навіть не знати коли. Та проте багато довелось прожити за цей час.

До видання нашого часопису ми приступали з переконанням в його коначність, з твердою вірою і постановою, що наші задуми й почини найдуть належний відгук у наших братів Лемків.

І в наших надіях ми не завелися. Появу нашої газетки привитали Лемки щиро й сердечно. Заклик ставати в ряди наших передплатників відбився широким відгомном не тільки в Галичині, але й за Океаном, в Америці, Канаді, Аргентині та Бразилії.

З кожним днем зростала наша громада, що об'єднана спільною метою нести смолоскип світла й правди під лемківські стріхи, перетворилась в одну велику понадтисячну сім'ю.

Це зрозуміння наших починань утвердило нас ще більше у вірі в слушність нашої справи, — в це, що «Наш Лемко» сповняє велику культурну працю. З тією вірою зачинаємо третій з черги рік видавання нашого часопису.

І ступаючи в той третій рік нашої діяльності, ми, як звичайно, кличемо всіх Українців Лемків не відмовляти нам і далі своєї моральної та матеріальної піддержки, приєднувати нам нових перед-

платників і цим поширювати наш часопис.

З третім роком своєї праці кидаємо клич: **Ні одної свідомої хати без «Нашого Лемка»**. Цей клич не тяжкий до здійснення. Його точне виповнення лежить таки в руках самих Українців Лемків. Треба тільки, щоб кожний передплатник «Нашого Лемка» уважав своїм обов'язком і вимогою своєї честі приєднати нам хочби одного нового читача, а скоро число наших передплатників не то подвоїться, але потроїться.

Також наші Рідні Брати в Америці допоможіть нам вести далі зачаті діло, переводіть збірки на поширення нашого часопису при всіх нагодах та посилайте на нашу адресу, щоб ми могли точно поміщувати звіт з Вашої діяльності за Океаном та цим самим підбадьорювати наших Братів у Карпатах, що Ви не забуваєте про Рідні Сторони. Памятаймо всі, що «Наш Лемко» приносить великанські послуги, бо точно поміщує в правдивому навітленню про всі події громадянського життя на Лемківщині.

Тому повторюємо: Нехай у цьому році не буде ні одної української хати, де на столі не було би «Нашого Лемка». «Наш Лемко» під кожну лемківську стріху!

Редакція і Адміністрація.

— 0 —

з дотеперішними непригожими умовами господарського варстату праці — вони цілою ходою пішли назустріч кращому завтра. Вони залюбки горнуть до освіти, цінять добре виховуюче друковане слово, велику вагу прикладають до суцільної господарської організації і кооперації. Вони раді допомогти своїм братам і бачити село серед найкращих умовин; але покнаю таких вибраних не багачко.

І не дивуємося, бо годі скоро добитися цього, що віками в нас занедбане. А наше село на Лемківщині занедбане під кожним оглядом. Не так легко його піднести з цього занепаду та уздоровити. Тут одиниця небагато вдіє; до цієї народньої праці треба і мусить прикласти свої руки ціле наше громадянство на Лемківщині.

Нам не вільно сумніватися в наші народні сили, бо збуджений народ — наче розбурхана філя — в ім'я великої ідеї для добра нашого народу — здібний до очайдушних діл.

Знаменне тут ще одне явище, що його не можемо легкодушно поминути. Між нами бачимо сотки наших молодих господарів, що не рішилися ще до сі стати на твердому народньому ґрунті; вони на бездоріжжю. Тому, щоб скріпити ряди ідейних одиниць — треба всіх цих притягнути в народне середовище та заохотити до ідейної, поступової праці.

Одночасно не забуваймо, що в цей спосіб скріпимо в народі віру в краще майбутнє та визбудемося всіх таких, що ще сьогодні розеднюють та розятрюють наші боляки, щоб легко горувати над нашими селами. З новим роком ставаймо всі до відбудови наших господарських ділянок!

Юліян Тарнович.

Сучасне лемківське село

Мешканців нашого лемківського села сміло можемо поділити на два нерівні табори. У першому таборі знаходяться всі такі наші господарі, що не беруть участі в громадському життю; живуть з дня на день, з року на рік. Ім байдуже все це, що діється поза їхньою хатою, за їхнім загумінком; щоденні турботи, журба про хліб насущний і вдержання свого стану посідання — перші оконечні та підставові їхні вимоги і потреби. Вони не цікавляться подіями поза своєю оборою, хіба що безпосередно торкаються їх хати. Піднести своє господарство, поліпшити свою рілну господарку — вони попросту не знають, тож з нехитю відносяться до всего, що нове, хоч воно дуже корисне й потрібне; бо їхні домагання обмежуються до того, що з діда прадіда. Вони живуть — так скажемо — старинним, непоступовим життям, окутаним забобонами, віруваннями і різними повір'ями, що їх строго

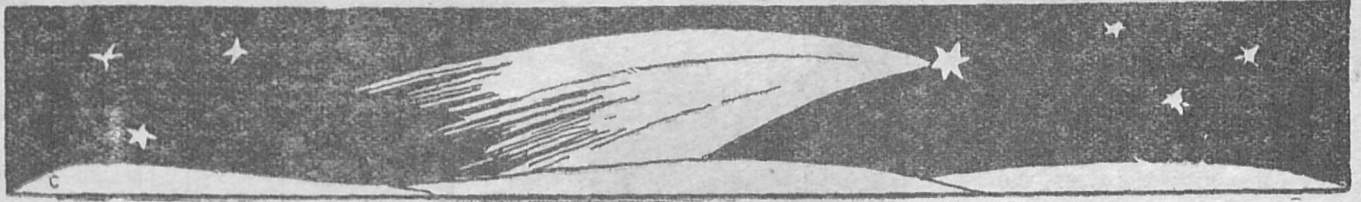
бережуть і придержують. В парі з цим книжка і часопис не знаходять доступу до такої хижі. Такі газди довідуються коли-не-коли на торгах, або на сходилах в часі весільних гутірок і на хрестинах — про різні краєві події та зі світа, одначе і це не дуже промовляє до їхньої замкненої душі. Їх бажання: святим спокоем доживати свого віку; та на це немає ради. Вони навіть не хочуть своїм снам позволити за свого життя мішатися до господарки, борони Господи, змінити її на новий лад. І це саме спричинює в жорстокий спосіб нужду і недолго нашого села.

В провенстві до них — наче на другому бігуні знаходиться другий поступовий табір. Це молоді люди, що або дома з книжок, часописів, з прикладів у других взірцевих селах і краях, або таки, надто набідившись на ласкавих — хоч і батьківських — руках і на службі — пірвали всякі звязки

НОВОРІЧНІ НАРОДНІ ЛЕМКІВСЬКІ ПОБАЖАННЯ.

За тої гори, за високої
Виднося...
Ходит господарь
По стайниченці
Молиться...
Став'ят волоньки во два рядоньки
Молиться...
А коровиці во дві лавиці
Молиться...
А вам дай, Божи,
Шестя здоровля,
Дай жи вам пани господарь
Із зо всім домом
Із милим Богом
Дай жи вам.
В стайниці радісті,
В хижі веселість,
Весіля в коморі,
Прибуток в оборі
Дай Божи!
Помайбі на шестя
На здоровля на тот новий рік.

Поширюйте „Нашого Лемка“

Святий Ветір

Потемніло. На небі зірка з'явилась
І палає, мерехтить...
В лемківській закутині село завору-
шилось —
«Велю» кожний ладить.
Вікна світлом блимають, мороз скри-
пить,
Господар вносить «діда»,
Господиня в «кермаш» свячений вінок;
Святочна йде бесіда.
Згодом газдния кутю на стіл ставить.
Всі за стіл посідали,
Газда здоров'я рідні бажає,
— Щоб других свят діждати!

Добра, щастя, волі, ліпшої долі
Для рідного Народу...
Потім ложку куті в стелю кидає:
Щоб Бог відвернув шкоду.
І хліб їдять з часником, капусту,
Борщик і бараболі,
Пироги й закусивши пампушками,
Кладуть ложки на столи.
А діти скоро ложки позбирали,
Соломою зв'язали,
Хай худобина літом пасеться добре,
— Щоб клопоту не мати.
— Щоб кури добре неслись.
На соломі рідня гуртом сідає

І «Бог Предвічний», «Нова радість
свала»
Весело затягає.
Аж тут нараз «дзень-дзелень» під
вікнами...
То колядники йдуть
З «Вертепом». Тож вони на «Рідну
Школу»
Колядують — хай зайдуть.
Від віків, що року Різдво Христове
Нагадує нам той час,
Коли то Христос спас нас від неволі,
Лишив надію для нас...
Степан Вархоляк.

Всі підемо по коляді „Рідній Школі“

Вся коляда «Рідній Школі». Як минулих років, так і цього року Львівський Воев. Уряд видав уже дозвіл на переведення збірки коляди від 6. січня до 19. січня 1936., а це рескриптом з дня 6. грудня 1935. Ч. Пол. Б. 27/141/35. Дозволено збирати так гроші, як і рільні продукти. Тому всі свідомі, що одержуть збіркові листи, не повинні відмовитися від цього громадянського обов'язку, та як слід його виповняти та точно й совісно переведуть збірку чи то в грошах, чи рільних продуктах. По переведеній збірці негайно зложать так збіркові листи, як і готівку у Повітовому Кружку «Рідної Школи» у Сяноці, щоби на час переслати її до Головної Управи «Р. Ш.» у Львові. Рівнож всі свідомі громадяни повинні впливати на своїх сусідів, щоб хоч раз у рік причинилися бодай малим кризовим датком тій «Рідній Школі», яка стільки ширить освіти та науки у рідній мові так серед шкільних дітей, як і серед доростаючої молоді. Тому всі радо даваймо датки на коляду «Рідній Школі»!

Подаємо побажання, що їх треба виклошувати все по переспіванню коляди та заохочувати наших чесних господарів до щедрих датків у першу чергу на «Рідну Школу» та на другі народні цілі. Рівнож пригадуємо, щоб всі свят-

кували Свята без алкоголю, бо алкоголь найгірше нищить родинне щастя. Краще книжку купити, або дати бодай дрібну лепту на культурні потреби нашого Українського Народу.

—o—

НА ЦЕРКОВ.

«В цю святочну днину,
В цю годину гожу,
Не забудьмо браття,
Про Церковцю Божу.

—o—

«РІДНІЙ ШКОЛІ»

«Будьте нам здорові,
Як риби у мори,
Най пливе достаток
У ваші комори!

В щастю, в гаразді живіть,
Та нам лепти не скупіть, —
Щоб минути всю крамолу,
Дайте гріш на «Рідну Школу!»

—o—

НА ДОБРІ ЦІЛІ.

«Ми на тому, любі браття,
Коляду кінчаєм,
Щастя й долі цьому Дому
Всі щиро желаєм.
А за коляду візьмемо
Малу нагороду
Не для себе, а на цілі
Рідного Народу!»

праву явилися.

Прикро і сумно, що згаданий суд не звертає уваги на гр. кат. і православні свята (у 23. ч. «Нашого Лемка» була вже згадка про те, що суд в Дуклі легковажив також свято Архіст. Михайла, 21. 11. 1935. р., хоч, безперечно, таку судову поведінку належить нап'ятувати, але як назвати це, що свої свята легковажать самі «православні» християни, а між ними й їхній духовник?

З цього бачимо, що глибоке, православне переконання лемків існує лиш у фантазії варшавської православної Митрополії і у фантазії її органу «Слова»!

Чи таких людей можна назвати віруючими, які чинно зневажають свого духовника, а відтак легковажать свої свята?

АМНЕСТІЙНИЙ ЗАКОН

На основі амністійного закону у відношенні до політичних в'язнів — кари до двох років в'язниці мають бути зовсім даровані. Кари від одного до п'ять літ мають бути зменшені на половину, а від п'ятьох до десятих літ на третину.

Проект цього амністійного закону сойм і сенат поширять і змінять.

—o—

ВЕЛИЧАВИЙ ПРАЗНИК

В Куритибі в Бразилії відбувся величавий храмовий празник Пречистої Диви Марії. Торжественну Хвалу Богу відправив при участі великого здвигу народу наш земляк о. Маркіян Шкірпан. В Бразилії перебуває на еміграції багато наших братів Українців-Лемків, однак нема там великих гараздів. Впрочім, кому сьогодні добре?...

ЗНЕВАГА СВЯТ.

Недавно православні лемки зі села Тихані (Коросиянщина) побіли й покалічили по лиці свого православного батюшку Охничка до тої степені, що згаданий батюшка мусів поїхати до лікаря, а справа

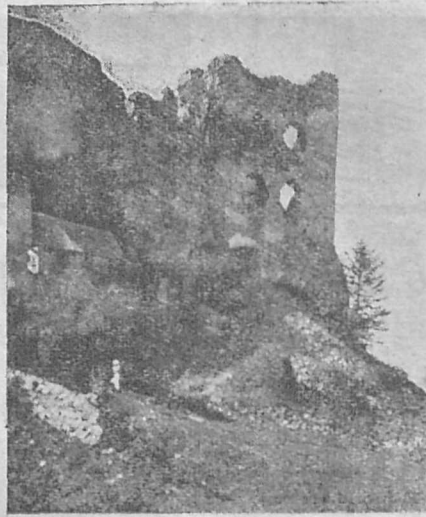
опинилась в суді в Дуклі. — На день 4. 12. 1935. (торжественне свято «Входа в храм Пр. Богородиці», і то перед полуднем, визначив згаданий суд розправу, на яку завізвав батюшку Охничка і тих людей, що його побіли. Всі на роз-

3 історії Лемківщини

Сяніцька Земля.

Історичні згадки про наші села.

Оселі, на захід в лінії рік: Ослава — Сян (коло закруту коло Динова) — Склярка (ліва притока Сяну, що вливається коло Динова), належали в другій чвертині XIV. століття до Сяніцької Землі. Йдучи з півдня, від Карпат, на північ, зустрічаємо над горішною Ославою, лівою притокою Ослави, недалеко від переходів Бескид і Лупків, село *Радошичі*, одну з рідких осель, що вже в цю добу існувала глибоко в горах. Воно опустіло з початком XIV. століття і вдова по Ягайлі королева (польська) Софія поручила грамотою з 25 березня 1441. р. осадити нову оселю на полі званім Радошичі «в окрузі і землі Сяніцькій». Відтак даліше на північ, нижче устя Ослави до Ослави, лежить село *Шавне*. Солтиси з Одрехової і кмети зі Шавного заручили 27 травня 1450. р. перед судом в Сяноці за Івана зі Шавного, що він після трьох літ представив перед сяніцького старосту своїх братанців Пашка і Данилка, які зможуть викупити солтиства в Шавнім і в Радошичах, продані їхнім дядьком Іваном якому — то Максимови. Балько зі Шавного і Балько з *Полонної* виручили 15 червня 1433. р. в городськім сяніцькім суді якогось Фріда з вежі та кайдан. Шавне було оселене на волоськім праві. По лівім боці долишної Ослави належать села *Поражи* та *Загіре*, що належали в 1449. р. до Івана Стецьковича з *Тарнави*. Про Загіре маємо ще записку з 28. лютого 1439. р.; тоді то мельники зі Загіря жалувалися перед городськім судом в Сяноці, що колишній Жупник Микола і Стецько Тарнавський насильно забороняють їм покористуватися тамошнім млином. *Височани* належали спершу до Івана Височанського, що 19. січня 1443. р. записав своїй жінці на половині села 40 марок посагу і стільки-ж вина від себе. Дев'ять літ пізніше, 31. січня 1452. р., Анна Височанська продала «своє село Височани в Сяніцькій Окрузі» Іванові Тарнавському і браттям Грицькові та Станькові з *Морохова* за 205 марок і коня. *Каршків* — це мабуть дещо пізніша оселя, що повстала аж в другій половині XV. століття, перед 1483. р. нема про неї ніякої згадки. З цього часу походить також сусіднє село *Камінне*, першу згадку про нього маємо з 21. травня 1490. р. Між Височанами і Поражем над рікою Ославою лежить ще село *Морохів*, а на північ від нього село *Небещани*. Крім щойно згаданих Грицька та Станька власниками *Морохова* були ще два брати, Клим і Павло. Їх всіх чотирьох звивав 5. листопада 1435. р. Фридрих з *Ячмири* перед сяніцькім суд ізза меж між *Мороховом*, *Небещанами* та *Велеполем*. До сього Фридриха належали

Руїни старшого замку в Чорштині. Про події, що відбувалися в давнині у цьому містечку, буде в дальших числах.

ще село *Раткавиця*, на північний захід від *Морохова*, як це бачимо зі скарги, яку 19. вересня 1449. р. Гнат з *Гузельва* вніс до сяніцького городського суду проти Степана з *Ратнавиці*. В 1468. р. переведено розмеження між посілками *Небещанами*, *Велеполем* та *Велепольською Волею* з одного боку і *Мороховом* і *Морохівською Волею*, теперішньою *морохівською Завадкою*, з другого — між *Мороховом* і *Поражем* та *Чашином* і вписано в сяніцькі судові книги.

Теперішнє судове містечко *Буківсько* було в XVI. столітті селом і належало до маєтностей сяніцького судді Миколи Чесика. До сяніцьких судових книг вписано 16 серпня 1435. р. акт поділу спадщини між його синів Петра, Івана та Юрія, в котрім за Петром признано села: *Збойська*, *Петрову Волицю*, *Буківсько* і *Загочево* (на схід від Ослави); за не Петро зрікся всіх належностей до маєтності *Новоганець* або *Березово*. Границею *Буківська* від села *Великий Вислок* над горішнім *Вислоком* признали хребет *Буковицю* (ліс).

(Дальше буде).

ПАМ'ЯТАЙ ДЕНЬ СВЯТИЙ СВЯТКУВАТИ.

Попередніми роками деякі «господинове» завели у нас на Лемківщині православя. Тепер їм ця штука вже не вдається, хоч ще їздять з батюшками, тому деякі тепер знов чіпились иншої штуки. Вони хочуть ще ту побожність, яка в людях лишилась, знищити зовсім.

Ото довідуємося, і се зрештою оголошують в криницькім «Леміку», що деякі господинове в неділі до полудня, підчас Служби Божої уладжують різні свої збори в Горлинях, щоб в той спосіб відтягнути людей від Служби Божої по селах. І вибирають не лише звичайну неділю, але на радість самого

дівола вибирають такі окремі неділі, в які і випадають великі свята. Приміром: в неділю 27. жовтня м. р. на празник Христа-Царя, вони перед полуднем в Горлинях урядили збори бурси, на які мали явитись і селяни. В неділю 22. грудня м. р., коли випало велике свято Непорочче Зачаття Пр. Д. Марії також оголосили збори в Горлинях «Лемко-Союза».

І то явно в газеті оголошують і не соромляться того. Спеціально в неділі і то — де є свято рівночасно, урядують, бо хочуть селян по селах через се відтягнути від Служби Божої. Якщо не хотіли би людей відтягати від Служби Божої, то урядували б такі збори в будній день, головно у вівторки, коли наші селяни є масово на торзі в Горлинях.

Видко, що їм про се не ходить, щоб було багато людей, лиш нароком, щоб неділю осквернити і збесчестити.

Господарі Лемки! Не дайте собі і не дозволяйте на будуче, щоб Вас відтягали в той спосіб від Служби Божої! Не дозволяйте, щоб деякі «господинове» збещували святі дні. На будуче, у такі дні, ані один не ідїть на такі збори, щоб опускати Службу Божу.

Приміщення на такі збори дає бурса в Горлинях, де виховуються наші діти, котрих тим гіршиться. Пам'ятайте, що Христос сказав, що ліпше було б такому, що гіршить діти, щоб привязав собі млинський камінь до шиї і втопився в морі. Хто спмагає таку бурсу, що підчас Служби Божої дає сало на збори, а навіть сама такі збори уряджує, той *снізділає* зі злом. Так вчить релігія. Пам'ятайте про це! Се вже навіть чужі завважили, бо бачите, що з бурси одного професора перенесли до йшого міста, а другому в гімназії в Горлинях не дали посади, хоч за ним їздила делегація просити аж до Кракова, і то задармо.

Браття селяни! Не дайте себе водити за ніс і сміятись з ваших релігійних і християнських обовязків, бо навіть жити в себе такого ніколи не роблять, хоч і не християни вони!

(Газда).

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

Хвальній Редакції «Нашого Лемка».

З нагоди вступлення «Нашого Лемка» в третій рік існування, Воробличани передплатники і члени «Сільського Господаря», бажають «Нашому Лемкові», «Народній Справі» та другим В-вам «Української Преси» найкращих успіхів і веселих Свят Різдва Христового.

Також Братам Жертводавцям за Океаном бажаємо веселих і щасливих Свят та нових сил до праці з Новим Роком! Дай Боже усім нам дочекати кращої долі!

Воробличани.

НИНІ РОЖДЕСТВО БОЖОГО ДИТЯТИ.

(На путу »Бог ся раждає, хто-ж Го може знати«).

Нині Рождество Божого Дитяти,
Братя Українці йдуть Його витати:

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють
Волиняк щось міркує,
Бойко легко танцює,
Полтавець плясає,
Гуцул тримбітає:
Тра-ра, тра-ра, тра-ра,

тра-ра-ра!

Чути довкола любі жарти й сміхи,
Ісус маленький в ручки бе зутіхи.

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють
Волиняк щось міркує,
Бойко легко танцює,
Полтавець плясає,
Гуцул тримбітає:
Тра-ра, тра-ра, тра-ра,

тра-ра-ра!

Грають, співають українські села,
Щоб та Дитина була все весела:

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Щоб те Дитятко щиро нас любило,
Ми Його нині забавимо мило:

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Бо ця Дитина, то вам Бог правдивий,
Кого полюбить, той буде щасливий,

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Маленький Христе, бався разом
з нами,

Із Іваськами тай із Михаськами!

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Любий Ісусе, мило д'нам всімхнися,
В кожній потребі за нас заступися!

(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють,
Волиняк щось міркує,
Бойко легко танцює,
Полтавець плясає,
Гуцул тримбітає:

Тра-ра, тра-ра, тра-ра,
тра-ра-ра!

Господарсько-освітній курс у Полонній. Зачуваємо, що заходом і коштом Кружка »Рідної Школи« у Сяноці відбудеться 6-ти тижневий господарсько-освітній курс у Полонній. Курс цей буде поділений на 2 частини. Перед полуднем буде відбуватися навчання трикотарства (роблення рукавиць, свєтерів, пончїх) та вишивання. По полудню будуть щодня відбуватися різні виклади на господарські, освітні та інші тим подібні теми. Побажаннм було бн, щоб як найбільше чнсло молоді обох полів скористало з нього. Отворення цього курсу відбулося дня 22. грудня 1935 р. Подробиці з цього курсу подамо у слїдуючїй хронїці.

Хто є найтяжчим ворогом нашого села?

Усі комуністичні процеси, що досї були в Польщі, наявно виказали, що комунізм поширюють майже виключно жиди. Вони ловлять на свої сіти не-свідомих людей по наших селах. Жиди хочуть підорвати всіми можливими способами моральне життя нашого села, намовляють необачних і затуманєних »обічанням райом« до викидання святих образів з наших хат і розсївають вістки, щоб нарід відвертався від духовенства і святиї Церкви. Вони знають, що одинока наша Церква держить наших людей при вірі, при правді, в одности, тому в першу чергу повели наступ проти нашого українського Духовенства, видумуючи на його різні брехні і клевети.

Жиди, як бачимо, є не тільки нашим економічним, але й політичним ворогом, бо вони ведуть під комуністичними гаслами розкладову роботу серед нашого народу. Ми вже нераз писали, щоб вистерігатися жидівських пророків, що грубі гроші заробляють на нерозважності деяких наших нерозумних сільських одиницях, — що

пересторогу ще раз повторюємо, щоб відчахнутися від жидівської гидкої роботи, бо інакше жиди заведуть наш нарід у пропасть.

Погляньте всі, хто від віків затроєє наші села палюнками, етерами, шпиритаями?

У чїї руки переходить народне надбане? Чи мало ще цеї кривди, що її жиди роблять нашому господареві, на кожному кроці лихвою, визиском, шахрайством?

Щиро радимо селянам призадуматися над цим болючим питанням і організуватися в культурні народно-господарські товариства і кружки та спільно радити над кращими обставинами нашого села. В першу чергу подбати, щоб ця — якщо так назвемо визвольна економічна праця творила ідейні, чесні та солідні осередки господарського життя та ніколи не переходила поза межі, бо перевага все лишається по стороні культурного — цим самим сильнішого.

Але до такої праці треба приєднати всіх господарів у кожному лемківському селі.

Загальні збори Читальні »Просвіта« в Сторожах Великих. По деяким проспаним довшим часі — відбулися вкінці загальні збори Читальні »Просвіта« в Сторожах Великих. По ствердженню, що за звітний час нічого не вчинено; вибрано новий Виділ з головою о. деканом І. Цегеликом. Сподіємося, що новий Виділ доложить всяких старань та якслід попровадить вперед культ.-освітню працю в селі, а літом 1936. року заложить дитячий садок, беручи собі за примір загутинську Читальню »Просвіти«. Новому Виділові бажаємо як найкращих успіхів.

Курс для неграмотних. Заходом Кружка »Рідної Школи« у Сяноці організовано для членів Брацтва Апост. Молитви у Сяноці курс для неграмотних. Дня 15. грудня 1935. відбулося відкриття цього курсу. Курс відкрив відповідною промовою Голова Кружка Др. Ванчицький. Курс відбувається 2 рази у тиждень. Провадить його учит. М. Клішівна.

Водопроводи у Сяноці. Врешті і Сянік небаром буде мати здорову воду. Найголовніші праці вже покинуто, а саме побудовано 5 керниць над Сяном у Трепчі коло Сянока, котрі мають забезпечити Сянік у воду, побудовано там відповідні будинки на приміщення машин, на мешкання, тощо; вибудовано на горі у мійській парку великий збірник на воду, відки буде вода розходитися по цілїм місті. Дальше переведено рурн з Трепчі аж до

збірника, як рівнож покрито місто цілою сіткою підземних рур, заправлено вуличні керниці-крани (котрих має бути понад 30). Тепер якраз допроваджують електричний струм до Трепчі. З початком січня мають поставити машини, які будуть передавати воду аж до Сянока (3 і пів км.), у січні та лютні 1936. року мають відбуватися проби з допровадженням води до міста, так, що з весною сяніцькі громадяни будуть вже пити чисту, здорову, фільтровану воду. Може аж тоді всякі тифи будуть оминати Сянік, та не заберуть уже стільки жертв, що весною 1935. року.

Звільнення о. Д. Кузьмінського від обвинувачення за проступок арт. 6 закону про збори. Сяніцький Замісцевий Виділ Округного Суду у Яслі на розправі дня 13. грудня 1935. звільнив від вини й карі о. Д. Кузьмінського, б. пароха у Межиброді від обвинувачення за проступок з арт. 6 закона о зборах. Акт обвин. закидав о. Кузьмінському, що він, мимо завішення діяльності Читальні »Просвіти« у Межиброді урядив збори членів завішеної Читальні. Однак на розправі виявилось, що скликані збори — були це сходини Брацтва Апост. Молитви, яке в Межиброді існувало вже від кількох літ. Боронив адвокат др. Ванчицький.

**ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ
»НАШОГО ЛЕМКА«?**

Берім собі примір від других

(Надіслана стаття від нашого кореспондента і передплатника з Франції).

Передумовиною кращого господарського життя Французів — це їхня пляновість. Французький рільник провадить свою господарку з олівцем в руці. При кінці кожного господарського року він робить точні обчислення та помічує, які рілля приносить йому доходи; чи виплачується сіяти, або занехати цей або другий рід збіжжя, чи побільшити, або зменшити число годованих домашніх тварин, або перейти негайно на другу кориснішу галузь рільної господарки. Така пляновість, де кожний сотик записаний по стороні приходів і розходів, уможливило рільникам річично побільшувати свій стан посідання, наводить їх до кращого зужиткування господарських плодів; навіть малоземельний Француз краще забезпечений, як наші «обшарники». Дальшим покажчиком небуденнього французького уровня на полі рільничого поступу ще ця обставина, що Француз належно зорганізований у всіх галузях годівельного, промислового та торговельного життя. Його завдання вигодувати, або випродувати відповідної якості збіжжя, городовин та другого господарського добра, але збутом він вже не журиться. Там немає посередників, бо Француз-хлібороб все точно і постійно знає, що діється в світі. За нього думає і борється його рільнича організація, що захоронює всіх членів перед визиском і спекуляцією міських посередників. Рільничі продукти і виробли переходять простою дорогою від господаря до рук споживаючого; тому також ціна за рільні плоди є рівномірною з ціною фабричних виробів. Француз-селянин ніколи не продає ані не купує нічого на око, лише все збуває на вагу, тому продукує високоякісні плоди. Однак найважливішою обставиною розвитку рільничого життя — це належна оцінка землі та підхід до її вихиснування.

«Хліб наш насущний» — оце слова, що про них кожний міщух-Француз тямить і тому високо поважає рільників, бо рільництво є підставою кожної держави. За це рільники почувуються громадянами першої класи, вони свідомі свого завдання і призивання. Кожний рільник читає всі свої рільничі фахові часописи, журнали, досконало орієнтується в громадянському життю, зокрема в господарсько-промислових і торговельних відносинах.

Він не робить ніколи нових госпо-

дарських поліпшень, поки на спільних зборах загал рільників одногolosно не вирішить окремої постанови, що вона корисна і принесе бажані доходи хліборобам.

Ціле господарське життя — це наче одна велика клітина, або машина, де всі ділянки точно поділені, злучені, впорядковані, та згуртовані в господарських товариствах, союзах, кружках, кооперативах.

Як оповідати Французів, що деякі наші господарі в горах засівають десять і більше моргів ріллі та не мають подостатком хліба і паші, Француз-хлібороб гнівається, що пошываємо його в дураки.

— Як це можливе — каже — щоб на 10 моргах поля хліба не ставало? Видко, що у вас так господарять, як тут ще перед 200 роками господарили, або може ніхто не читає ані рільничих книжок, ані корисних рільничих програм, часописів.

Якщо знову Француз вичитає у своїй пресі, що в нас за один господарський плуг треба аж 276 кг. жита, тоді кричить, що ми не знаємо себе боронити, побиватися за належні права й організуватися в одноцільні національні гуртки-товариства за спільну господарську долю.

З цього короткого перегляду бачимо, як далеко ми відстали від других — щоправда державних — рільників, та це тому, що дуже чомусь тяжко і нерядо визбуваємось старечих недоцільних способів господарки; наш загал — або більша часть селян не читає своїх газет, не є зорганізована, та через це використовується і понижувана. Це повинно вказати нашим господарям правдивий шлях, бо щераз кажемо, що рільництво є підставою розвитку й життя кожного краю.

Мирон Т-вич.

ВИКОРИСТОВУЙМО ШКИРУ НА ВЛАСНИЙ УЖИТОК!

По наших селах господарі нераз за безцін продають жидам шкіри, або худобину. Коли б так поразувати, то нераз господар краще вийде, коли наприклад теля замість за безцін продавати, зужие його сам. Буде мати мясо на страву і шкіру на чоботи та не муситиме ходити босий.

Маємо вже кілька українських гарбарень всяких шкір. Одною та-

кою доброю гарбарнею є кооперативна гарбарня в Яворові. Ця гарбарня виробляє добрий рід юхтів та римарських шкір. Юхт іде на чоботи (головно пришви) для села. З римарських шкір блянок і сирівець служать до дальшого виробу упряжі, пасів до господарських машин і млинів, на батоги, ремінці до черевик, паски і т. п. Хромовий сирівець, що також можна виправити в згаданій гарбарні, виробляють на спортове приладдя, як вязання до лещат, фотбалівки, плащі до мячів, тощо.

Сам спосіб пересилки до виправи зовсім простий. На найближчій станції за 10 гр. купується фрахт (звичайної пересилки), адресується до «Гарбарні» в Яворові й оплачується перевіз. Найпрактичніше опанувати шкіру старим міхом-деркою. По виправленню «Гарбарня» власним коштом відішле товар власникові та за виправу числять за 1 кг. юхту 2 зл., за 1 кг. блянку 175, 1 кг. сирівцю 1.10, хромового сирівцю за 1 кг 3 зл.

Гарбунок юхтової і блянкової шкіри триває до 4-ох місяців. Звичайно шкіра з корови дає 4.5—7 клг. юхту. Розчисляється приблизно так, що зі сировини (в свіжому стані по насоленні) виходить 3.3—3.5 кг. на 1 кг. юхту, 3 кг. на 1 кг. блянку і сирівцю. Грубшу сировину з корів і бугаїв виправляється на римарські шкіри і ходакові, тонші вагою до 20 кг. на юхт і бокс. З кінських шкір найпрактичніше виробляти футрівки, деколи можна і бокси, — з телячих бокси. З успіхом гарбується шкіри з псів на бокс і з волосом на футерка, але вони видержують транспорт лише при більшій скількості.

Радимо нашим селянам як найбільше користати з цієї гарбарні.

Також добре буде, замість «гладити» за безцін вівці і барани, різати їх на мясо і кожушки. Не будете тоді видавати останній сотик за лиху міську тандиту — гераци, райтузи, куртаки, що ні жмінки клочча не вартає!

Вкінці треба в кожному повіті подбати, щоб бодай один наш господарський син пішов на науку до такої гарбарні та навчився виправляти шкіру. Відтак в кожному повітовім господарським осередку заснувати кооперативні гарбарні — то поправді дуже важна розв'язка пекучого лемківського безробіття.

ВИВІЗ ДЕРЕВА.

Часописи подають звідомлення, що за 1935. рік вивезено за границю дерева на 140 мільонів злотих. А наш селянин як бідував так дальше бідує.

БЕЗХАРАКТЕРНІСТЬ!

Ми вже не раз в «Нашім Лемку» писали що деякі «господинове» хотіли би світити свічку Богу й огарок чорту. Їх болить серце за православ'ям і батюшками, а тут часом вдають зі себе греко-католиків і кадять ап. Адміністраторові, якому зі сіл в неділі відтягають людей від служби Божої на всякі збори до міста. Який їх характер, то знов показали в останніх часах. В криницькім «Лемку» ч. 46 (81) з 5. грудня пишуть таке: «Основателі Шавника походять з Сербин (Милянчани). Вони принесли православну віру, а гнетуча унія змусила їх отречи ся своєї віри».

Хто знає історію, той знає, що унія нікого не змушувала до нічого, лише православ'є змушувало виречися своєї віри. Так було на Холмщині та Підляшшу, де москалі унітів розстрілювали, різали, або висилали на Сибір, хто не вирікся своєї грек-кат. віри. Рівнож кожний признає, що «писаки» криницького «Лемка» є уніятами (грек-кат.) і тому на свою віру не повинні говорити «гнетуча унія»; таке можуть писати лише такі людці, що йдуть разом з комуністами. Зрештою ціла їх робота підля і нічим не уступає большевицьким жидам.

Так було в 46 (81) числі «Лемка». Зараз в слідуючім 47 (82) числі з 12. грудня ц. р. помістили фотографію, на якій видно двох священників «гнетучої унії» і кількох людей, а всі вони мають віру «гнетучої унії». Так виглядає «стойкий» характер тих, що таке пишуть в «Лемку»! Дивуємося тим двом священникам з «гнетучої унії», що вони дозволили свою фотографію помістити в такій газеті. Як також не можемо цього зрозуміти, що ап. Адміністратор — вірить цим криницьким юдам і хоче, щоб нарід відосився до його наук з побожністю!

Член св. Унії.

НЕ БУДЕ ПОСЕРЕДНИКІВ.

Закуп безрогів на вивіз будуть провадити вивозові підприємства. Ці фірми купують на окремих згонах безроги прямо від господарів. Ціни, обов'язуючі від 1. січня ц. р. є слідуючі: за 1 кг. живої ваги за свині при вазі 100 до 130 кг. платять по 70 до 80 грошів, 80 до 90 гр. за 1 кг. живої ваги, за штуки ваги 130 до 165 кг. Ціни обов'язують без жадних потручень і вагових заокруглень. Господарі повинні також домагатися знесення торгових оплат і за візд до міста.

ЛЕМКІВСЬКА КОЛЯДА.

А долов мі долов — там долов далечко,
Оре мі там, оре убогій седлячку.
В єднім кінці оре, а на другім сіе,
В середині му пшеничка стріе.
І там ішла коло нього то Св'ята Пречиста,
Несла на рученьках Ісус Пана Христа!
— Дай ті Пан Біг щаст'я убогій седлячку,
І ще ті даст ліпше:
Будут м'я доганяті жиди і жидівкі і жидівські дівкі,
Будут ся тя звідуваті, чи таді не ішла Деяка Невіста.
— Ішла Она, ішла, кой я на тото орав,
што тепер буду зберав.
Жиди собі сталі, радоньки радіті;
коли же то било, кет то іщи в лоні,
а юж того нікто нігда не догоніт.
Перешла, перешла за малу гірочку,
Ішла собі, ішла під дрібну лісочку.
Рученькам спочиті, Сина перевиті.
Там ся їй кланяло Буча і коріня
І вшитко створіня.
Лем ся не кланяла нещасна трепота,
Бодай се трепала до суду судного.
Лем ся їй не кланяла пекуща кропіва.
Бодайсь пекла до суду судного,
до віка вічного.
(Село Чорне, коло Горлиць).

ЗАТРОЄННЯ АЛЬКОГОЛЕМ.

В селі Шкло б. Яворова відбувалося весілля в хаті В. Копуса. Гості менше їли, зате більше пили. Горілка була приладжена з денатурового спирту, або шпіритаї. Один з гостей, 40-літній Михайло Свобода випив не менше, як 26 чарок, цього свинства денатуру і на місці помер. Другий 23-літній Андрій Козак, випив 18 чарок і після цього впав без тями. Закликано лікаря. І лікар ствердив, що Козак втратив зір.

ТАЙНА ГОРАЛЬНА НА ЦВИНТАРІ.

Погранична сторожа відкрила в Лонцку, повіт Новий Санч, в трупарни на цвинтарі тайну горальню. Оснував її та вів грабар, Анджей Кутка при помочі якогось Токажа.

ОСТАННІЙ ПРИВІТ УКРАЇНІ

Їх було двадцять сімох: обдертих, босих, окривавлених, де криво виснажених, але гордих.

Їх непокоїла думка про Україну, але ані хвилини не думали вони про себе.

Їх провадили скованих, полонених, виставлених на обиди, наругу й насмішки товпи, але незломних.

Не зрадили вони золото-блакитних прапорів, не схилили лицарського чола перед наїзником, не зігнули по рабськи спину, бе не знали, що це таке покора. Не впали на коліна, не просили життя, пощади, помилювання. І хоч задріли вони внутрі помордованим братам, що не зазнали сорому полону, а проте назовні того не зраджували. Ворогам слали вони блиском своїх очей погорду.

Гей, Олексю, — нашим рідним ще не світило сонце волі! А ти впився ним, п'янів — захоплювався.

І вже не буде могли далі своєю жертвою впливати на хід націй — не буде жити подихом тих мільйонів, які радитимуть спільними радощами й сумувати спільним горем. Радість чи сум? Біль чи щаст'я — судились Батьківщині на найближчу мету? Виграє народ, що вже колись у славі володів — чи буде знову в пониженні терпіти. Ось були нероз'яснені питання, якими жив молодий Стрілець Олексю, учень 6. гімн., ідучи на смерть! Оскільки легше було би йому вмирати, якби то так певність, що Україна «струсне Кавказ, впереться Бескидом і Чорним морем покотить гоми́н Волі».

Якби...

Дійшли на місце. Станули в ряді. І була хвилина, яка лучається раз на десятки літ:

Олексю сильним голосом зачинає:

»Ще не вмерла«...

І підхоплюють товариші й пісня мугтніе й котиться як крилатий вістун кращого завтра по цілій Україні, складає поклін у Києві й доходить аж до рідних сторін Олексю

Голосна сальва заглушує слова співу. Скошеним квітом падають останні герої на ту землю, якій клялись в останню мінуту добути свободу, віддати душу й тіло.

А приблизно за два й пів місяця ховали героїв з почестями у Києві. За домовинами йшли: посмучені матері, німі в їхньому болі батьки, суджені, родина, близькі. Лише за домовиною Олексю не було свояків. Але за нею поступало 26 тіней розстріляних із ним юнаків. Але за нею... йшла ціла побідна Україна!

І взяли други-жовняри на дужі рамена домовину й зложили її у спільну братську могилу, у ту «другу святю» для кожного українця могилу, з якої видно і Дніпро і Кручі! А потім знову розлилось море крові...

Колись і сьогодні в Перегримці

Гарно опрацьована відповідь на наш квестіонар.

Лемківське село Перегримка, одне з старих сіл на Лемківщині, położене в ясельському повіті, при го-стинці, що веде зі Жмигорода до Горлиць. Через село пливе малий потічок Дикий, або Пахнячка. Від полудневої сторони села є прегарні зелені верхи гір. В тих гористих лісах є джерела нафти дотепер не використані і сильні джерела лічничо-сірчані, які є сильніші від джерел купелевого закладу в недалекому селі Вапеннім, горлицького повіту. Шкода, що селяни самі не використали цих сірчанних джерел, так як у Вапеннім, та навіть їх продали недавно в польські руки. Чому наш Іван бідний? Бо нерозважний!

Село Перегримка є дуже давнє. Перша історична згадка про Перегримку знаходиться в старинних актах під роком 1450, де згадується про якогось чоловіка назвиськом «Проч». Назвисько, як бачимо, є чисто наше. Один історик називає село не Перегримка, але «Перегримівка». В давніх часах в лісі був замок старинного роду вельмож Мнишків. З того роду Марина Мнишок була навіть віддана за московським лжецарем Дмитром Самозванцем, і по ній в тутешній церкві остала гарна пам'ятка. Марина Мнишок, а зглядно її отець Юрій-Вандалин Мнишок, подавав для церкви два старинні фелони в 1605 р., які взяли з царської скарбниці в Москві з Кремлю. Один фелон є чорний — до похорону, вишиваний золотом, а другий зелений. Оба дуже коштовні ізза старинности, тому перед війною краківська Академія Наук давала за ці фелони великі суми, однак люди не згодились, і не продали. Належить згадати, що жертводавці Мнишки були великі багатирі, їхні добра сягали від Самбора по Дуклянщину і Ясельщину.

З гарних річей в церкві є тепер теж чорна плащаниця, грубо вибита сріблом, яку купили наші емігранти в Америці і тут прислали. Зі старинних пам'яток є перед церквою каміна кропильниця сільського виробу, яку зробив, як свідчить напис на ній в латинській мові, Антоній Гльотко в 1603 році.

В тутешній околиці по селянських хатах знаходяться звичайно столи, в яких цілий верх, це одна каміна плита. Такий великий стіл з одною каміною плитою є і на приходстві в кухні в Перегримці. Стіл старий, бо на ньому є вибита дата 1636 року.

Належить згадати, що в тутешній церкві св. Арх. Михаїла з 1870 р. було перед війною багато старинних образів, зі старинної попередньої церкви, які вислано на виставу до Львова до Ставропігійського Інституту. Під-

час війни ці образи вивезли москалі зі Львова разом з іншими вглиб Росії. По війні большевики віддали цю виставу старинних образів, та наш учений Др. Свенціцький їх привіз — одначе на жадання пароха, Ставропігія до сьогодні їх не віддала.

Перед війною гарно відмальовано тутешню церкву, знову-ж при віднові найшли малярі один образ, який — висказали — походив з X або XI. віку. Виходило би, що Перегримка, це одно із найстарших сіл на Лемківщині.

Село знає з великих вітрів, що тут віють часто від осені аж до весни. За викуплення від панщини село заплатило 16.102 зл.

Парохією правив довгі літа старинний шляхотський рід священичий Мишковських. Парохом був тут дід, син, і тепер є внук — о. Маріян Мишковський, чоловік дуже товариської і веселої вдачі. Тут уродився і теперішній професор Богословської Академії у Львові о. *Тит Мишковський*. В селі живе ще одна старушка, що ще відробляла панщину. Є в селі теж один здібний газда, що навіть собі запровадив в стіні водопровід і електрику та зробив, як кажуть, деревляний годинник.

Хоч село має славу минувшину, однак тепер (на жаль!) має сумну дійсність. Ще в 1926 році один господар, по повороті з Америки заволок тут сектанство, яке страшно розідає село. І хоч теперішній парох про-

Деревляна церква в селі Перегримка, біля Жмигорода, зб. 1870. р.

довж дев'ятьох літ вже два рази уряджував св. Місію, але це мало помагає, бо сектарів побирає хтось інший і дуже сильний. Наша інтелігенція каже сумно, що Перегримку завзявся хтось винародовити і її мабуть і винародовить. Чоловік, який завів тут сектанство і наробив тут стільки зла, помер нагло і сумно в літі 1935 р. Вже за життя його Божя кара стрінула.

Кожний, що шкодить нашій греко-католицькій Церкві, цей тимсамим помагає винародовлювати наш нарід і помагає чужим; на це наочним доказом була та буде нещаслива Перегримка.

За о. В. С. і особистими спостереженнями написав М. К.

Загальні збори Районової Молочарні у Сяноці.

Дня 11. 12. 1935. відбулися у Сяноці загальні збори новооснованої Районової Молочарної кооперативи з обм. відп. уділами у Сяноці. На деннім порядку був звіт з організаційно-технічної підготовки Районової Молочарної до її урухомлення. Звіт зложив інсп. М. С. Денисюк. Досі потрібні приготування в цілі урухомлення Р. Молочарні є вже на укінченню. Льокаль Молочарні, що міститься у реальностях Земельного Гіпотечного Банку у Сяноці — напроти залізничного двірця, дуже вигідний — майже готовий до вжитку. Належить його лише помалювати та вставити машини. З фінансової сторінки довідуємося, що кошти ремонту льокалю вносять 824 зол. З того на уділи та вписове зложено 133 зол. 50 сот., з безпроцентової позички вплинуло 244 зол. 50 сот., разом 378 зол., на останок зятягнула Район. Молочарня зобовязання. Рішенням з днем 1. січня 1936. року молочарню урухомити та відкрити наразі сметанкові збірні у Пельні, Ялині та Согорові, де праця орг. технічна вже налагоджена. Відкр-

ють сметанкові збірні в Мриголюді з 5 селами та у Військмі. Загальні збори рішили висловити подяку Централі «Маслосюоза» у Львові та інсп. Денисюкові за дотеперішню поміч над технічною організацією, — приготуванням урухомлення молочарні. Управі Районової Молочарної бажаємо як найкращих успіхів при положенні здорових основ цієї, так потрібної, молочарської кооперативи, що також причиниться до піднесення добробуту лемківського села. З достави сметанки повинні скористати ті села, що далеко віддалені від міста та не мають де збути надміру молока. Рівнож причиниться це до взірцевої годівлі сільсько-господарських тварин та впровадить чистоту по стайнях і коло самого молока.

Молодь гуртується

В Корол. Вороблику молодіж заложила українське спортивно-руханкове Т-во «Луг». Бажаємо новозаснованому Товариству сили, гарту і витривалости у боротьбі з тяжкими умовами лемківського життя. Позірі!

НА УКРАЇНІ ЯСНА ЗОРЯ.

Мірно. Гр. Дячуренко.

1. На У-краї-ні ясна зоря Зійшла за моря, щастя боже!
Ясним промінням тям просвітила, Людям збу-ди ма- дай боже!

2. На Україні красива невіста
Якби просвіта — «Щастя Боже»!
На руках носить красне дитя,
Як соколетко — «Дай Боже»!

3. Та та невіста-гребла нам знати —
«Україна Мати» — «Щастя Боже»!
А на руках її красива дитина,
То «Сон» єдина — «Дай Боже»!

6. Ми з кождою днесь вас вітаєм,
«Щастя жінкам»! — «Щастя Боже»!
Ви нас за той гарно пам'ятає,
Кималу дайте — «Дай Боже»!

4. Ой світи, світи ясна зоре,
Віратиська дале — «Щастя Боже»!
На Україні вже не погаси,
Воно принеси — «Дай Боже»!

5. Щоб Україна війна зростала,
Лиха не знала, — «Щастя Боже»!
А усі лихи щасливі були,
«Много літ» жили, — «Дай Боже»!

ЗЕМЛЯ СВИДКОМ МИНУЛОГО. — ВІДПОВІДЬ НА КВЕСТІОНАР.

Наше село називається Сніїв, давніше Сенів, урядово Сняйва. Про село Сніїв маємо такий переказ:

Дуже давно, вже тому сотки літ, в тому місці, де тепер село, була дуже глибока вода. То гора загородила ріці Вислокові дорогу і він розлився у велике озеро. Але з бігом часу вода прорвала собі природню запору, вижолобила глибоке корито. Земля залита давніше водою обсохла та стала пригодною до загосподарювання та до заснування оселі. Тому, що вода була дуже глибока і снілася, село дістало назву. Одначе правдоподібно якийсь Сень, або Сенів основав наше село і від його теперішня назва.

Давно були такі назви частей села: Лепетівка, Котівка, Кухарівка, Совівка і Гойсаківка. До села належить один присілок, званий Мочарне або «Заграницями» та коло дороги до Боська на розparcelьованому двірському полі кілька хат «На каменах», бо тут дуже каміниста рілля.

В горішній частині села — поля мають такі назви: Перша гірка без назви, друга ялинчана, третя сільська, четверта висса (мабуть лиса) та граничана і Мочарне.

В середній частині села поля мають назви Наперекіпцях, (Це загадочна назва, бо на яких сто метрів на захід від села рівнобіжно зі селом тягнеться невелика горбвина, щось наче вал. Натомісць з якийсь перекопів нема жадного сліду — можливо, що це був оборонний вал), дальше: перша гірка, камена, середня гірка, потік, піпечня, яма й задня гірка.

В дальшій частині села називаються: Ватралівка, Яблінка, Березя, Поточок, Маківка, Мостиска і Рача. На луках в Рачі є глибока студня т. зв. «без дна». Колись в

тім місці був ліс та як його викорчували, то до цієї студні валили всі пні і все те ішло в спід. Вода в ній чиста як хрусталь — добра, здорова.

За горою Маківкою при «цісарській» дорозі — оповідають старі люди — колись стояла коршма, тепер по ній ні сліду. На північ від села є Завій — На ріці Вислок — поодинокі місця називаються: Під баноухом, за парком, на ямках. За рікою Вислоком, зараз коло моста є дві хати; там називають: «Сиготи», мабуть з давна від чужих народів. Оповідають люди, що давно, ще за панщини стояла там коршма (панська) та шинкарем був жид. Вкінці давно дуже, бо навіть ніхто не памятає, церква стояла в долишнім кінці села. Дока зом є це, що один господар викопав там кадило, кусники свічок та другі церковні речі.

Михайло Преца.

ГУТА, БІЛЯ ПОРУБ, ПОВІТ БЕРЕЗІВ.

Село числить 65 хат, з цього 15 польських колоністів. Землі наші селяни мають мало, переважно малоземельні. До війни надмір робочих рук меншав зі зростом еміграції до Америки, Німеччини. По війні виїхало трохи наших людей до Франції, але з приводу останніх потягнень Франції повернули домів. Зараз у селі справа безробіття є вельми пекуча. Але тим ніхто не інтересується.

Під оглядом організаційним, культурно-освітнім перед війною в нас ніхто нічим не інтересувався. Були всі русини, грекокатолики. Дперва війна, побут наших селян на Україні над Дніпром коло Києва, Харкова зробив своє. По повороті селян з війни домів, оснували в нас читальню «Просвіти» та завдяки допомозі американських братів збудували ми Народній Дім з театральною салею. Далі основано споживчу кооперативу.

А несвідомі селяни не розуміють вар-

тості кооперативні — громадського майна. На боргах кооператива має 1000 зл., ніхто з довжників не віддає за побраний товар.

У «Просвіті» був зразу розмах. Люди сходились, читали газети, але знайшлося двох шкідників, що побрали просвітянські гроші до своєї кишені й до сьогодні не віддають. Це так здеморалізувало наших членів, що не хочуть сьогодні платити вкладок, щоб й ці не пішли на марне. Думаємо однак, що Г. Б., б. голова «Просвіти» і В. Б., скарбник не схочуть, щоб «Просвіта» їх заскаржила до прокуратури в Ряшеві. Тоді не тільки звернуть забрані гроші, але ще спробують Іванової хати. Тому звизаємо їх порозумітись з Виділом нашої читальні в справі звороту грошей. Інакше віддамо справу до суду, а тоді буде по своїйому з ними суд говорити. Читальня — це не приватна інституція — а громадське майно, яке пропасти не сміє й не пропаде!

Відрадний прояв — це зорганізування в селі цього літа дитячого садка. Садок показав наглядно користі так, що селяни з похвалами говорять про диточий садок та заповідають, що й на майбутнє віддадуть своїх дітей. Клопін тільки, що наш диточий садок не був до смаку злим сусідам та вони хваляться, що більше в нас садка не буде. Думаю, що село організованістю докаже, що садок мусить бути! Це ж ніяка протидержавна робота, якої дошукуються деякі люди в тому случаю.

Як читаці бачать, то в нашому селі не все до ладу. Але ми молодь мусимо доложити всіх зусиль, щоб направити лиху. Передовсім треба нам оживити роботу культурно-освітню в читальні, згуртувати як найбільше членів. А приклад берім від молоді зі Селиськ. Там немає вечора, щоб в читальні не було повно людей. Одні читають, другі вчать аматорських вистав, інші грають в шахи. Життя гарно там пливе. Думаємо, що як тільки попрохаємо, то селищани радо прийдуть нам з порадою та допоможуть розбурхати заспані наших селян.

В справі кооперативні, то також треба освідомити собі, що кооператива це наша власність. Тож мусимо в ній купувати, а не в жидів. До провду кооперативні й за крамаря треба вибирати завжди ідейних селян. І теж возьмім тут приклад зі Селиськ. Кілько там кооперативні дала вже селянам користі. Підім, спитаймо та в себе заведім такий лад. А першзавсе постраймось стягнути борги, бо без цього неможлива розбудова кооперативні.

Ану, Гутяни, до праці, дружньо! Покажім, що й ми можемо похвалитись успіхами. Тільки всіх шкідників усуньмо з наших інституцій, якщо вони працюють на шкоду загалу. Хай прикладом для нас стане селиська «Просвіта» й кооператива!

Свій.

Критика нашого життя

Докінчення.

За основні правила гігієни.

Гігієна, себто правила, як берегти здоров'я людини, в нас на дуже низькій ступені. Тому й між нами, хоч маємо добрий воздух і чисту воду, чимало хворих. Зачнім від хати. Не так, як годиться, будуємо собі хату (хижу). На мешкання призначаємо всього одну або дві кімнати, в якій зимою дуситься по кількоро людей. А коли ще до того газда любить майструвати, то в зимі напrawdę не має де подітися в малій хатині. А прецінь в нас ліси, багато дерева і каміня, можна би новолі, за яких 2—3 роки вибудувати порядну хату. Треба радіти, бо вже денедє видко такі хати. Мало ще, але видко. Як будувати, то будувати, добру велику хату. На мешкання призначувати, щонайменше три кімнати і кухню осібно. Можна би ще добудувати 1—2 кімнати для літників. Літом виплатилося би.

Або як ходять наші діти. Аж страх збирає! Брудне то, замурзане, обшарпане, якби не мало родичів. Дитину слід тримати чистенько, часто купати, мити і чесати. Між нашими газдніями тримається один дуже невігідний звичай. Хоч ми є за придержуванням старих звичаїв, однак цей треба би вже скасувати. Є це звичай носити на голові довге волосся позвиване в хімлю, або хомевку, як те денедє називають. Волосся позвиване густо, довге, не доходить до голови воздух, від того часто болить голова, не можна часто мити голови, тому на голові робиться бруд, порплі і воші. Ті хомевки чи там хімлі треба нашим бабам скасувати, бо то непрактичне. Кілько то в неділю зійде бабі часу, заки розчеше волосся?

Людина повинна часто купатися, або хоч змивати тіло водою, щоб не кидалися по тілі всілякі струпи. А чи в нас купаються? Та де там. Як іще мама купала в нецьках, потім трошки хляпався, як був смаркачем, а відтак аж до гробової дошки не бачить води. Так не повинно бути!

Треба теж тримати чистоту коло себе і в хаті. В кожній хаті повинна бути підлога, все заметена старанно і бодай раз в місяць вимита. Все по праці й перед їдою треба вимити собі руки, щоб при їдженні заховати чистоту. Знову один нездоровий (негігієнічний) звичай. Є ним їдження всіх домашніх, кілько би їх не було, за спільної миски. Той звичай треба також понехати. Різні є люди, одні хворі, другі здорові. При їді до спільної миски, хворий заражує здорового. Тому при їді кожна особа повинна мати окрему мисочку або горнятко бодай на молоко чи плинну страву. Бараболю або щось сухе можна б вже від біди їсти зо спільної миски. Таксамо кожна особа в хаті повинна мати свій окремиий рушник.

Ще одно. В нас жінки цілковито не вміють нічого варити хочби й було з чого. Вічно та сама страва: бандурки з квасним молоком. А тут можна би різні легкі страви варити тільки треба мати на господарстві багато ярини та овочів. Від одної тої самої страви лише болить в ямці і голова. Донедавна затроювалися наші люди кропкою (етером), зараз Богу дякувати кількох жидів сильно попеклося на цім бандитським інтересі й завдяки цьому вже не видно на Лемківщині тої отруї. Натомісць кинулися люди до денатурки (деревянки) і дали свідомо, своїй дурності на злість затроюються тим свинством. Коли вже хтось ніяк не може витримати без алькоголю, нехай заложить собі сад і пасіку й так з овочів і меду най сам робить собі добре смачне здорове вино. Нехай цим гостить людей, а не якоюсь паскудною люрою. Або знову інший приклад на те, як ми не дбаємо про себе. В зимі нераз такі курявці й морози, а ми прямо з ліжка в ночі напівнаго виходимо на сторону. А потім кашлі, дрощі, грипа, кольки і всяка біда спилється до нашої хати. В зимі особливо жінки і діти повинні тепло загортатися. Або чи не ліпше було б пекти хліб на дріжджах або на хмелі раз на тиждень, як пекти щодня на звичайнім квасі й мати все невинечений квасний линуватий плячок?

Ще одно. Знаємо всі п'ять заповідь Божу. А чиж ми не вбиваємо себе самі, коли підчас тяжких робіт захоуємо строгий піст навіть від набілу? Такого посту гр.-кат. церква не вимагає. Зрештою ми постимо ціле своє життя, бо мяса не їмо ніколи. А церква дозволяє навіть мясо їсти, коли хто тяжко працює.

Такі є наші критичні, правда поверховно зібрані думки щодо нашого життя. Очевидно не все тут сказано.

В чергових числах будемо окремими статтями висвітлювати наше господарство як воно повинно виглядати, та як поступово господарити, щоб наші ріллі, сади, городи та неужитки приносили нам якнайкращі доходи.

Прилюдна заява

Прошу помістити слідуєчий допис, яко від свідомого дотеперішнього члена читальні Качковського.

Годі вже дальше до струсячому ховати голову в пісок, як у селі діються такі речі, що і злість бере, і соромом лице палає. Воробличані жили собі з давен-давна весело, безжурно і спокійно; чи було зле, чи було добре для людей жити, але ніхто до їхнього життя не мішався і не творив такої халепи, яку тепер потворили. Ані в старих легендарних часах Вороблика за княжих часів, ані за небіженьки Австрії не робили такі дива, що каламутять людське життя...

Аж тепер у Вороблику нараз змінилось. І то від недавня. Тепер завідателем нашої парохії настав о. І. Полянський. Зараз по приїзді взявся за хитрощі: скликав людей до читальні Качковського та солодкими словами промовляв до парохіян, давав на папіроси, декому також обіщовав парохіальний ґрунт. Слова зістали словами, але діла показались інакшими. Уже на Христове Воскресення казав замкнути під ключ образ і спровадив опікунів на своїх парохіян. Се так розгнівало людей, що перестали ходити до церкви, вважаючи таких противниками, бо він одних боронить, хоч і зле робить, а на других хочби і чесних ворогує. В першій мірі хотів усунути дяка, що його попередний парох, пожалівши, що він без руки — спровадив з Львівщини на дяківську посаду. Той оженився тут, має рідню, однак теперішній завідатель старається відобрати бідному чоловікови кусок хліба. Нерозважно також наказав паламареві стягати якесь досі нечувані оплати, від похоронних хоругов, від хрещення дітей, надзвичайний вінчальний податок (крім заплати), побільшив над половину оплати від світла похоронного і т. п. В церкві почалися торги і негодування, наче давню в Єрусалимській святині. Паламар бачив згіршення людей, старався перекопати о. Полянського про нецелюність таких заряджень. За це паламар Денис Костельний, що служив церкві 20 літ, пережив не одного священика і думав при церковній службі померти, тепер без притулку. На старість виходить йому піти з торбами... Ось який примір гарненький для людей «руський» священик!..

Чиж не краще дати спокій своїй безмірній злости і не ділити людей на табори, бо різні вже були і минулося їм то й такі минуться, але гірка правда остане і лиха згадка. Нас ділити не треба, бо ми всі однакові, то Ви отче повинні знати, як Христос сказав, що «єсть один пастир і одне стадо!» Не бавтеся політикою, або ще краще каже пословиця: якщо не пиріг, то не пирожня!

Теодозій Костельний.

Вашу будучність
найкраще й
найпевніше
забезпечить

„КАРПАТІЯ”

Товариство взаємних
обезпечень на життя
у ЛЬВОВІ, РИНОК Ч. 38.
(власна камениця)
тел. 258-43.

Сяніцька хроніка

Яб «русскі» в Сяніччині себе загібують та других у пропасть ведуть?

Добре жилося «русским» перед війною. Добрі то були для них часи! Мали у своєму заряді велике народне добро. Мали кам'яниці, доми, будівельні площі. А крім того ще й пособія плили з Матишки-Расей! Жили, уживали всіх благ! За те віримували народ у тьмі тьменній та у привязанню до білого царя. Завдання своє сповняли ревно та щиро, бо на цілій Лемківщині царила темнота та анальфабетизм. Та, щоб ще більше приєднати собі лемків та утвердити їх у рускості — пробували Колдра та Чайковський зацепити православ'я.

Одначе настала світова війна — та все перемінилося. Не стало пособій! Русскі зачали проїдати та пропивати доми, площі, задовжувати кам'яниці. Пропутали склеп, молочарню, а каса понатягала бідних людей на значні суми. Не стає тоді дійної корови, котру міг дойти, хто хотів і кілька хотів! А добра була, бо багато молока давала! Колиж уже не було з чого далше тягнути, а корова перестала молоко давати — пустилися на села «людей дурити». Та завелися.

Багато лемків, будучи підчас війни на різних фронтах та в різних краях, головню в Америці, прозріли та пізнали, куди їх вели русскі проводирі з Сянока. Вони зрозуміли, що те може бути москалів за Сяном, коли їх немає до Сяну, пізнали, які їх батьки та чії вони діти, переконалися, що вже годі довше оставати в темноті, якщо не мають марно пропадати та стати погноєм других — Оснували кооперативи, читальні «Просвіти», Кружки «Рідної Школи», почали масово читати рідні часописи, книжки, давати театральні вистави. Побачили це «русскі», що нема їм уже місця по селах, бо людям відкрилися очі, а вони, їхні довоєнні проводирі остали зайвими, остали пастирями без стада. І давай наново здобувати бодай колишні їхні твердині як: Костарівці, Чертеж, Юривці, Вільхівці, Сянічок, Межибрідь і інші. Найбільше завзялися на Костарівці. Підшукали в селі ще кількох твердолобих та тяжко думаючих недобитків, русских, жадних користей і зачали їх посилати до поліції, то до староства... І посипалися доноси, наклепи, брехні на невинних людей, тяганина та арешти, а вершком всього було розв'язання Кружка «Рідної Школи», неправне загарбання добре просперуючої кооперативи «Надія», яка має навіть свій мурований дім. — Тепер у селі «руський кооператив», до якої мало хто ходить та мало хто купує, рівнож і читальня Качковського пустою світить — бо ніхто не приходить, а в салі відбуваються забави та танці тих, що винаймають собі, гроші йдуть до кишені управн. — Люди від-

Святоюрівська дзвіниця в Юривцях — Сяніччина.

сунулися від Каїнів, та навіть та менше свідомі прозріли, та пізналися на гидкій роботі своїх проводирів.

Розлютило це русских, що ще одному надію мають на істинно русского священника, якого хочуть собі спроводити аж з равського повіту. Тому взяли тепер до церкви. І пішли знову доноси, наклепи, делегації так на богудухавинного священника, як і на його дружину та на церковний хор. Спро-

„Христос Роздається“

*христянське поздоровлення —
пересилає Воім обоім Читачам,
Прихильникам та Воім Рідним
Братам на Лемківщині та
за Океаном*

Редакція

„НАШОТО ЛЕМКО“

вадили старенького свящ. о. В. аж з Равщини та крадькома перевезли до Риманова до апост. Адм., щоб його помістив у Костарівцях для рятування загнаної Росії! — В село мовби грім вдарив. Заметушилось все, що жило. Пичали кричати: Нам егомосця забирають! Пригадали собі всі послідну зиму, обставину подібну до цієї, коли то делегація вірних парохіян їздила до апост. Адміністратора з 180 підписами на прохання, щоб о. Масцюх не забрав їм доброго пастиря в особі о. Салука. Таж — говорила делегація — церква тепер повна людей, всі горнуть-ся до неї, устали крадежі, немає деморалізації. Тай правда перемогла! А

СВЯТОЧНА СПІВАНКА.

Зимної гори, за високої
Славень ес, Божи, на високости —
Там мі виходит трьох братів рінних.
Єден братенько — світле соненько,
Другий братенько — ясен місячок.
Славень ес, Божи, на високости.
Славень ес...
Третій братенько — дрібний доджічок.
Перший братенько
похвали мі ся:
А як я зийду
в нигілю рано —
То я освічу гори —
долини і верховини.
Другий братенько
похвали мі ся:
А як я вийду в ночі
— півночі
Я заморожу шитки річеньки
і потіченьки.
Третій братенько
похвали мі ся:
Як я перейду три рази
— У маю —
Я зазеленю шитки
лученьки і потіченьки
Жита - пшениці
і всі пашніці.

тут знову метушня! Це чотирьох за-
туманених та підлужених громилів на-
перекір цілому селові та для своїх осо-
бистих користей хоче спроводити у
село пароха о. В. та усунути о. Салука.

Знову збіглися люди, зібрали вже
300 підписів, заявляючися за дотепе-
рішнім своїм парохом, котрого дуже
полюбили, вислали найповажніших го-
сподарів до апост. Адміністратора до
Риманова, щоб все вьяснити та зби-
ти наклепи русских.

Якеж було їх здивування, коли
апост. Адміністратор їм заявив, що о.
В. мусить прийти до Костаровець, бо
цього він собі бажає. Представляли
делегати, що о. В. прийде проти волі
всіх парохіян, та що вони будуть ду-
же покривджені, коли 4 русских може
переважити їх 300, то всі вони готові
відвернутися від церкви, а навіть може
прийти до якого невідповідного кро-
ку. Просили й благали ап. Адміністра-
тора, одначе надармо. Бо цей гордо
та різко заявив їм у відповідь на їхні
прохання, що це його нічого не об-
ходить, що собі парохіяни думають і
як поступлять, бо проти якогось там
бешкету має спосіб.

І кажуть тепер Костарівчани: «То
не є наш, бо йому не в голові
добро Церкви та народу, а лише по-
чести та паради. Розуміємо, чому ніхто
з православних не вертає на католиць-
ке лонц, а ще й сектарство поширю-
ється. Прецінь то видно, куди такий
веде своїх вірних, як дав питомців до
Кракова на науку». Нарід уже прозрів
та вмів відділити полову від здорового
зерна.

Діти без „Дзвіночка“ це — сирітки!

Цілорічна передплата 2 зл. піврічна 1.20 зл.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Руська 18.

Брати за Океаном переводить збірки на „Дзвіночок“ для лемківської дитини та посилайте гроші на нашу адресу.

ЛИСТУВАННЯ.

Впр. о. М. Г.: щиро дякуємо за святочні побажання. Посвідку вислали. Христос Рождається.

Вп. Іван Петрик в Пасайку: листа і цілорічну передплату одержали; бажаємо Вам кріпкого здоровля і Вашій Рідні многи літа проживати, з братнім привітом. Не забувайте приєднати нам нових передплатників в Америці з новим — може кращим — Роком. Помагай Бог!

Вп. Йосафат Пач.: краще пізно, як ніколи — нам дивно було, чому так довго мовчали. Сподіємося, що тепер будете часто писати до нас і подавати нам вістки з там, сторін, як також будете поширювати наш часопис. «Наш Лемко» повинен знаходитись у кожній лемківській хаті. Бажаємо Вам веселих Свят.

Вп. Г. Стухляк з Берестя: чому Ви не рекламували, що часопис не доходить? Це жах, щоб такі чуда діялись з часописами. Привіт.

Вп. Волод. Пристан: інших колядників не маємо, тому не вислали. Христос Рождається.

Вп. Степан Палиця, Канада: листа одержали. Подаємо рахунок: 4. 2. 1935. р. вислали Ви один долар = 5.25 зл. з цього зачислено 3.50 на передплату для Вашої дружини в Одрехові та 1.50 зл. за один «Зол. Колос» і 0.30 зл. за лем. читанку. Тепер 3 зл. на передплату, 1.50 за календар «З. К.» і 0.75 зл. на Дзвіночки Вашим діточкам. Портрет посилайте, дійде. Христос Рождається. По повероті не забувайте про нас. Щасливого повороту Вам бажаємо.

Всім нашим дописувачам бажаємо щасливих і радісних Свят Родження Христового.

Адміністрація.

Посмійтеся кусцюк.

КОТРА ЛІПША.

— Моя жінка обережна. Все що купує, хоче бачити!

— А моя купує все, що бачить.

ПОРАДНІСТЬ.

— Впр — як тут зимно. Всього шість степенів тепла.

— Відчини вікна, на дворі до сонця є 4 степені тепла; разом буде десять.

В СУДІ.

Суддя: Ви кажете, що ви дротяр, але при

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна восьма стор. — 40 зол. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-му шпальту — 30 сот., Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Коли закінчиться варшавський процес

Свідки вже переслухали. Дня 18 грудня м. р. процес перервали і продовжували аж до польських свят. У цьому часі промовляли прокуратор й оборонці. Присуд западе в січню.

Заощаджені гроші

вкладайте на книжочку

„НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ“

Львів, Ринок 36.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим
знаком

одиної української
фабрики

ДЕНДРА

у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підживається під наше опанування!

З цим числом шлемо чеки і просимо відновити передплату на сліду-ючий рік. Деяких наших довжників звизаємо, щоб вирівняли свої зале-гlosti.

Передплату просимо точно відновлювати і посилати на адресу: „Наш Лемко“ Львів, Руська 18.
Адміністрація

ревізії не найшли у вас ані кусника дроту. Як це пояснити.

— Пале суддя! Дуже просто, бо як маємо телеграф без дроту, то чому не може бути дротяр без дроту?

ЗЛОДІЙ І ЖИД.

Напав злодій жид:

— Давай гроші!

Жид: А на який процент?

ЗМЕРЗЛІ БАРАБОЛІ І БУРЯКИ.

Не можна давати домашнім тваринам, бо вони є шкідливі. Але, щоб не змарнувалися, даємо їх до студеної води, де вони за 4—6 годин відійдуть. Як лишимо воду в сінях, або на дворі то вода може замерзнути, тоді треба скорупу розбити.

Бараболі, що відійшли в зимній воді, можуть також споживати люди.

ДОМАШНЕ ЛІКУВАННЯ ЗЕЛАМИ.

Відвар липового квіту і чорної бзини з додатком лісових малин помагає у перестуді.

Чай з чабрику, 1½—2 дека та літру води помагає на діточу недугу — коклюш.

Чай з підбілу, 1 дека на ½ літри води лікує катар.

Цитринний сік з чаєм квіту чорної бзини (пів дека на дві шклянки води) помагає на гостець.

Відвар листя чорної бзини на молоці — легко прочищує.

Чай з румянку і меляси — по рівній часті — помагає при болях в животі.

Висипку в дітей — або вогник — лікує чай зі синіх братків (дека на літру води), солоджений медом.

Тож, кожний, що користав зна-ших порад літом, має тепер занести лічничих зел — бо добре все знати і мати — та ще краще не вжи-вати.

„Е-КО“

←

електричні батерії

виробу одинокої української фабрики, власність „КІР-а“ Львів, Сапіги 53.

Кооператива
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якості

Ц И К О Р І Ю „Луна“

підміяку кави „Празинь“

СОЛОДОВУ КАВУ „Луна“

Всі купуємо тільки вироби
рідно о промислу.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!